

ster sagde, at de Lovforslag, jeg havde nævnt — jeg havde nu ikke nævnt det oprindelige nationalliberale —, men ogsaa Venstres, Venstres Bestyrelses i 70erne, Bergs og hans Venners og Bojsens og hans Venners, det sidste var altsaa fra 1894 —, indeholdt dog ogsaa visse Indskrænkninger og navnlig en Indskrænkning, jeg ikke havde nævnt. Nu maa jeg sige, at jeg har ikke gennemgaaet alle disse Punkter i Enkeltheder, jeg skal om et Øjeblik komme til det; det har heller ikke været min Mening at paastaa, at der ikke var gjort noget som helst. Maa jeg kun overfor de Enkeltheder, som Kultusministeren fremdrog, sige, at det er rigtigt nok, at Bojsens og Rasmus Claussens Forslag giver Ministeren Ret til at henlægge af Ansøgningerne foruden dem, der ikke kuune komme i Betragtning efter de hidtil gældende Regler, ogsaa dem, han maa anse for mindst egnede dertil, men saa føjes der til — jeg tror, Kultusministeren nævnedes det første —, dog ikke over $\frac{1}{3}$ af det tilbageblevne Antal. Men endvidere føjes der til: ligesom Antallet ikke ved hele Henlæggelsen maa bringes ned under 9. Men det er rigtignok en væsentlig Begrænsning af Begrænsningen. For i alle Tilfælde, hvor der kun er 9 kvalificerede Ansøgere eller derunder, kan Kultusministeren slet ikke henlægge nogen af dem, der faa Sognemenighederne fuld Ret. Men dertil kommer, at det er slet ikke det, jeg har lagt Hovedvægten paa, men paa, at der gennem en Præstevalglov gives Sognemenighederne direkte Valgret. Det har jeg lagt Vægten paa, og den Traad vil jeg gerne have knyttet paa ny. Den afbrød det ærede Medlem fra Ringkøbing i 1900, da han vilde oprette lovordnede Menighedsraad, som havde Indstillingsret til Ministeriet, medens de gamle Venstrelove gik ud paa et Nævn, et Udvalg, der indstillede til Sognemenigheden til direkte Valg af Sognemenighedens Medlemmer. Det har jeg lagt Hovedvægten paa, og det er meget naturligt, fordi det giver Sognemenighederne en ganske anderledes Ret, dernæst ogsaa, fordi det skaber et ganske anderledes direkte personligt Forhold mellem Sognemenigheden og Præsten og derfor peger i Retning af en Frimenighedsdannelse med en fri Præst. Det er meget muligt, at det ofte vil gaa saaledes, naar de tre indstilles efter Forholdstalsvalg fra Menighedsraads Side, og Ministeriet udpeger en af dem; saa vil det i Virkeligheden være saadan, at det store Flertal af Sognemenigheden slet ikke faar den, de synes om — det er meget muligt, at to Retninger vilde forene sig om

en helt anden Mand, hvis der kunde stemmes direkte —, men det opnaa vi netop, naar vi lægge Valget direkte i Sognemenighedens Haand, saa kan et Flertal samle sig netop om den Mand, de ville have, maaske er det slet ikke den, de nu faa. Det er et ganske anderledes folkekirkeligt Selvstyre, jeg altsaa ønsker i Overensstemmelse med Venstres gamle Tanke, end det, der er Tale om her. Saa længe vi have Folkekirken, ønsker jeg et saadant virkeligt folkekirkeligt Selvstyre.

Saa er der Punkt 3, Retten for Præst og Menighed til at indføre en Salmebog og Alterbog. Dertil svarer Kultusministeren, at det skete jo ogsaa ved hans Forslag. Ganske vist er der Tale om autoriserede Bøger, men der gives ogsaa en Adgang til Ændringer, men jeg føjer til: efter Lovforslaget kun til mindre Ændringer; og disse mindre Ændringer gives der kun Adgang til med Biskoppens Samtykke. Men ærede Medlemmer ville se, at Askovmændene aldeles ikke talte om Biskoppens Samtykke, Askovmændene krævede en Frihed simpelt hen og slet og ret for Præst og Menighed til Indførelse af en Salmebog og den Alterbog, de maatte ønske, det staar der udtrykkelig. Askovmændene have udtrykt sig meget utydeligt, hvis det ikke er Meningen. Se, det er kun en svag Tilmærkelse til Gennemførelsen af Askovmændenes Krav for 30 Aar siden. Men for øvrigt har jeg stadig i mit Foredrag anerkendt de prisværdige Bestræbelser hos den højtærede Kultusminister for at komme i nogen Grad tilbage til de gamle kirkelige Traditioner. Det har jeg i høj Grad anerkendt og glædet mig over, men har tillige udtalt Ønsket om, at den højtærede Kultusminister sammen med Udvalget maatte komme videre i den Retning, saaledes at vi gennemføre det konsekvent.

Punkt 4 er den større Konfirmationsfrihed. Jeg har slet ikke omtalt det, og der har jeg ikke noget væsentligt at indvende imod den højtærede Kultusministers Bemærkninger. Det samme gælder Punkt 5 om udvidet Frihed til at ordinere Folk til Præster under visse Forhold. Jeg har slet ikke dvælet ved disse Enkeltheder. Om Punkt 6 om Adgang for 30aarige Mænd, som ikke ere Akademikere, til at underkaste sig teologisk Embedsprøve, sagde den højtærede Kultusminister, at der var ingen, der havde meldt sig, saa kunde man ikke tage fat paa dette Kravs Gennemførelse i Livet. Jeg vil dertil sige, at jeg tror, at naar der ingen har meldt sig, ligger det i, at der ikke har været Adgang. Først naar der